

ประเภทภูมิปัญญาด้าน หมอรักษา

ชื่อภูมิปัญญา ยาเทือกหลวง

บทนำ/ความสำคัญของภูมิปัญญา

ยาเทือกหลวงเป็นภูมิปัญญาพื้นเมืองเวียงสาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะในสมัยก่อนไม่มีความเจริญในด้านของการรักษาพยาบาล

ความเป็นมา

ยาเทือกหลวง เป็นภูมิปัญญาพื้นเมืองเวียงสา มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะในสมัยก่อน ไม่มีความเจริญในด้านของการรักษาพยาบาล ก็จะรักษากันตามมีตามเกิด ด้วยสมุนไพรและยาพื้นบ้านตลอดจนถึงความเชื่อเวทย์มนต์คาถา เท่าที่ได้ค้นคว้าและศึกษายาเทือกหลวง นี้ ก็นับว่าเป็นภูมิปัญญาปัญญาในการไตร่ตรองพิจารณา ถึงอาการของผู้ป่วย เช่น ว่าไม่รู้จักโรคเป็นโรคอะไรจะเป็นจะหายครึ่งกัน หรือใกล้อาการแทบแย่ ถ้าหากได้กินยาขนานนี้แล้วหายก็หายเลย ตายก็ตายเลย ชนิดที่ว่าเป็นยาดีจัดเตรียมของพื้นบ้านที่จะหายากก็ยาก จะหาง่ายก็ง่ายโดยการจัดเตรียมที่เรียกว่า อิบ

ส่วนประกอบ

- รากหญ้าคา	- น้ำในเฮือ
- รากหญ้าขัด	- ตาอ้อย
- รากหญ้าปากควาย	- รากหญ้าลับหมื่น
- คาบก่าปู้	- ใบผักคืด
- หีมไขว	- รังแตนสาย
- ปากน้ำตัน	- ไจมะฟัก
- ตาฟาก	- ตาฟาก
- มือมะน้ำ	- ดอกเกี้ยวซ้าย
- ก้นน้ำคอก	

วิธีทำ

เอามาแช่น้ำโดยเอาน้ำในเฮือเป็นน้ำแช่ เพื่อให้ผู้ป่วยกิน โดยหมอหรือผู้สืบยา ก็จะไตร่ตรองหลังจากผู้ป่วยได้กินไปแล้ว และสังเกตถึงอาการของผู้ป่วยว่ามีอาการอย่างไร โดยมี การเติมด้วยยาเข้าไปอีก โดยสังเกตอาการได้ดังนี้

- หากผู้ป่วยนอนไม่หลับก็จะใช้ยาหลับหมื่นเต็มเข้าไปหรือแช่อีก
- ถ้าหากสาวตื่นสาวมือ จะเต็มมือมน้ำลงไปและคาบกำปั้งและเตนสายเพิ่มไปอีก
- ถ้าหากใจบ่ดีจะเต็มใจมฟักและหลิมไหเข้าไป
- ถ้าหากนอนคืนจะเติมน้ำในเฮือเต็มลงไปอีก
- ถ้าหากปากนั้ก (พูดมากไม่หยุด) ใช้ปากน้ำดัน (อุดเอาบริเวณปาก) และต้นน้ำคอก (กระบอกไม้ไผ่ที่ใช้ใส่น้ำไวกิน) เพิ่มลงไป

แล้วถ้าหากยานี้ได้ผลหรือออกฤทธิ์คนที่ป่วยก็จะกลับพูดจาพูดคุยและมีอาการดีขึ้น นับเป็นภูมิปัญญาของคนพื้นบ้านพื้นเมืองเวียงสาในด้านปุมยาที่ได้รับการบำบัดผู้คนที่เจ็บเป็นป่วยไข้ตั้งแต่สมัยโบราณนับเป็นภูมิปัญญาปัญญาที่น่าศึกษา

ประโยชน์ที่ท้องถิ่นได้รับ

นับเป็นภูมิปัญญาของคนพื้นบ้านพื้นเมืองเวียงสา ในด้านปุมยาที่ได้รับการบำบัดผู้คนที่เจ็บเป็นป่วย ไข้ตั้งแต่สมัยโบราณนับเป็นภูมิปัญญาปัญญาที่น่าศึกษา

แหล่งข้อมูล

นายญาณ สองเมืองแก่น

บ้านเลขที่ 184 หมู่ 4 ตำบลกลางเวียง อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน 55110

 054 - 781105